

เหนือ (ใต้ อีสาน ออก ตก) พระบารมีปก แผ่ไพศาล North (South Northeast East West) The Highest Prestige Extending Throughout the World

ปรกาศศรี ศรีรุ่งเรือง

Prakaisri Srirungruang

สำนักวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Corresponding author, E-mail : prakaisri_s@hotmail.com

สาระสังเขป

บทความนี้เขียนเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ผู้เขียนรู้สึกเสียใจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากประชาชนชาวไทยไปอย่างไม่มีวันหวนกลับ จึงเขียนถึงพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนไทยอย่างมากมายมหาศาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีผู้รวบรวมไว้ถ้านับทั่วประเทศมีจำนวนถึง 4,686 โครงการ และเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ 1,770 โครงการ ซึ่งโครงการที่ผู้เขียนนำมาเสนอในบทความนี้ซึ่งเป็นโครงการที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชนชาวไทยชาวต่างประเทศ 3 โครงการ คือ 1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ 2. สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง และ 3. บริษัทดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด โดยที่โครงการทั้ง 3 เป็นโครงการที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริที่จะช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาและประชาชนในพื้นที่ห่างไกลความเจริญได้มีอาชีพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งโครงการดังกล่าวไม่เพียงแต่บรรลุตามพระราชประสงค์เท่านั้นแต่มีผลขยายไปถึงการท่องเที่ยวและความเชื่อมโยงอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ทำให้ประชาชนชาวไทยซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ และพระองค์จะอยู่ในใจของชาวไทยตลอดไป

คำสำคัญ : เทิดพระเกียรติ ; พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ; โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

SUMMARY

This article was written to honor His Majesty King Bhumibol Adulyadej or His Majesty King Rama 9. I extremely regret that His Majesty the King passed away from all Thai people forever; therefore, I wrote about his royal duties that were beneficial to Thai people greatly especially the royal initiative projects that had been collected from all over the country totally 4,686 projects and particularly in the northern areas totally 1,770 projects. The projects presented in this article have been widely known among Thai people and foreigners including 3 projects as follows: 1) Huai Hong Krai Royal Development Study Center, 2) Royal Agricultural Station Angkhang, and 3) Doi Kham Food Products Company Limited. All of these three projects were the projects that His Majesty the King had the initiative to help the living of hill tribes and people in remote areas in order to have better careers and better livings, and such projects not only achieved His Majesty's intentions but also had expanded to the tourism and other various links as well. In an immeasurable appreciation of the royal grace of His Majesty King Rama 9 of Thai people, he will remain in the minds of Thai people eternally.

Keywords : Honor ; His Majesty King Bhumibol Adulyadej ; Royal Initiative Projects

บทนำ

ทันทีที่ได้ทราบข่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จสู่สวรรคต ความรู้สึกมันโหวงเหวง ห่อเหี่ยว เสียใจ รู้สึกว่าเราได้เสียของรักของสำคัญและจะไม่กลับคืนมาอีกแล้ว “ใจหาย” ใจหายไปจริง ๆ ถึงแม้เวลาจะผ่านมาหลายวัน ความรู้สึกใจหายก็ยังคงอยู่เมื่อวบหนึ่งทีนึกถึง พระองค์จากประชาชนชาวไทยไปแล้วจริง ๆ สถานีโทรทัศน์ทุกช่อง หนังสือพิมพ์ทุกฉบับกล่าวถึงพระองค์ ไม่อยากดูโทรทัศน์เลย เพราะเท่ากับเป็นการตอกย้ำความรู้สึกเสียใจมากขึ้น ยิ่งได้ยินคำว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศด้วยแล้ว ไม่อยากให้ใครพูดคำนี้เลย ไม่อยากได้ยิน และก็เชื่อว่าคนไทยหลายคนก็คงไม่อยากได้ยินเช่นกัน ซึ่งยืนยันได้จากข้อเขียนของ Weawwutthan, Watchara.[1] ว่า ช่วงไม่กี่วันเคยเสียเลยกับคำคำนี้ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ” และถ้าจะว่ากันจริง ๆ ก็ไม่อยากคุ้นเคย ไม่อยากได้ยินและรับรู้เสียเลย เชื่อว่าก็จะตรงกับใจคนไทยหลายคนที่ยังคงมีความรู้สึก ว่า “พระองค์ยังอยู่ อยู่กับคนไทย” คิดด้วยความเจ็บช้ำใจว่า จะตอกย้ำทำไม Phinyosinwat, Jumpol. [2] ว่าได้ยินคำว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ แล้วน้ำตาริน ผมว่าฟังคำนี้บ่อย ๆ ต่อให้ใจเป็นหินก็ต้องสลาย”

“พระเสด็จดับขันธ”

แผ่นดินแผ่นฟ้ามีด ดับตะวัน
ปางพระเสด็จดับขันธ นิราศแล้ว
สามโลกวิโยคกัน แสงโศก
ไอ้ พระพุทธกระหม่อมแก้ว ยะเยียบน้ำตาหนาว

Phongphaiboon, Noawarat. [3]

บางส่วนของบทกวีที่ศิลปินแห่งชาติ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้ประพันธ์ซึ่งใครก็ตามรวมถึงตัวผู้เขียนเองได้อ่านก็สุดจะกล้าน้ำตาได้

เนื้อหา

ผู้เขียนเกิดในช่วงต้นรัชกาลของพระองค์ เติบโตมาพร้อมกับการรับรู้ว่าพระองค์คือพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์คือพระมหากษัตริย์ พระองค์คือในหลวง พระองค์เป็นเจ้าเหนือหัว ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา เข้าเรียน

มหาวิทยาลัย รับราชการเป็นข้าราชการของพระราช (ราชการ คือ การของพระราช) และ เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งพระองค์มีพระเมตตา พระราชทานนามว่า “ราชภัฏ” ซึ่งหมายถึง “คนของพระราช ข้าของแผ่นดิน” และพระราชทานตราพระราชลัญจกรเป็นสัญลักษณ์อีกด้วย และจนกระทั่งทุกวันนี้ ก่อนเข้านอนจะสวดมนต์ด้วยประโยคที่ว่า “สาธุ สาธุ ขอคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ คุณบิดา มารดา คุณครูบาอาจารย์ คุณพระมหากษัตริย์ จงบันดาลให้ข้าพเจ้า ประสบแต่ความสุข ความเจริญตลอดไป” เป็นสิ่งยืนยันว่าพระองค์อยู่ในใจเราเสมอมา เราระลึกถึงบุญคุณของพระองค์เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตจะไม่ให้ใจหายเสียใจได้อย่างไร

อย่างไรก็ตาม เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นความจริงตามหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การพลัดพรากจากคนที่รักเป็นทุกข์ เมื่อตั้งสติได้ก็คิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมินทรมหากษัตริย์พลอดุลยเดช ตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ พระองค์ได้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่เป็นคุณประโยชน์มากมาย มหาศาลแก่ประเทศไทยและพสกนิกรชาวไทยตลอดเวลา 70 ปี ที่พระองค์ทรงครองราชย์ ทรงเหน็ดเหนื่อยพระวรกายก็มิได้ย่อท้อหยุดอยู่เฉย แม้กระทั่งในเวลาทรงประจวบ พระองค์ไม่สามารถพาพระวรกายไปอย่างที่พระองค์ต้องการได้ แต่ความคิดของพระองค์ ความห่วงใยประเทศไทย ห่วงใยพสกนิกรชาวไทยจะได้รับความลำบากยากแค้น จะด้วยภัยธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุก็ตาม ความคิดของพระองค์จะถูกถ่ายทอดไปยังผู้ใกล้ชิด ให้ช่วยปิดเป่าทุกข์ภัยที่จะเกิดแก่ พสกนิกร ราษฎรของพระองค์อย่างสม่ำเสมอ คิดในวินาทีนั้นว่าบุญคุณของพระองค์ยิ่งใหญ่เหลือเกินเราในฐานะพสกนิกรจะทำอะไรเพื่อตอบแทนพระคุณของพระองค์ท่านได้บ้างหลายคนทดแทนด้วยการบวชเพื่อถวายเป็น พระราชกุศลแด่พระองค์ เช่น Jit-issara, Thaenkun. [4] Weawwutthan, Watchara. [1] ฟังคำสั่งสัมภาษณ์ผู้ขับขีมอเตอร์ไซด์รับจ้างรับอาสาส่งผู้คนที่จะไปถวายความอาลัยให้สัมภาษณ์ว่า “พระองค์ท่านยังทรงงานหนักได้ทุกวันเลย แล้วทำไมเราจะทำความดีบ้าง แคว้นเดียวจะไม่ได้เสียหรือ” “ร้องไห้ออกมาเลย เมื่อส่งเขาถึงที่แล้ว เขาหันมายกมือไหว้เรา” มีผู้นำอาหารไปบริการฟรี น้ำดื่มฟรี บริการยาอดมยาหม่อง ขนมน้ำขมิ้น กระดาษทิชชู ฟรี ทุกคนทำเพื่อตอบแทนพระองค์ พ่อของแผ่นดินอย่างเต็มอกเต็มใจ

ความตั้งใจที่จะทดแทนคุณพระเจ้าอยู่หัวผู้ยิ่งใหญ่อย่างแรกคือ เดินตามรอยเท้าของพระองค์ ด้วยการทำความดีตามกำลัง และความสามารถที่จะทำได้ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงตามคำสอนของพระองค์ คิดว่าเราคงทำได้เท่านี้ แต่แล้วในวันหนึ่งมีเพื่อนอาจารย์ที่สอนอยู่มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขออนุญาตเอ่ยนาม คือ อาจารย์ ดร.ภิกขุ กัลยาณมิตร ได้ติดต่อมาแจ้งว่า อยากจะให้สมาชิกในเครือข่ายราชภัฏรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ได้ร่วมกันเขียนบทความวิชาการลงในวารสารเพื่อเทิดพระเกียรติองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงได้ตกลงทันทีพร้อมกับคิดในใจว่าเป็นบุญของเราแล้วที่จะได้ทำสิ่งที่ดีว่าเป็นเกียรติอย่างสูงสุดที่ได้รับโอกาสนี้ นี่จึงเป็นที่มาของบทความนี้

ชื่อเรื่อง เหนือ (ใต้ อีสาน ออก ตก) พระบารมีปกแผ่ไพศาลเกิดจากความคิดที่ว่า องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์เป็นพระเจ้าแผ่นดิน แผ่นดินไทย แผ่นดินขวานทอง พระองค์เสด็จ พระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรทั่วทุกภาค ทุกพื้นที่ทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก กล่าวคือ เหนือจรดใต้ ตะวันออกจรดตะวันตก พระบารมีของพระองค์ปกคลุมแผ่ไพศาลทั่วประเทศมีโครงการพระราชดำริอยู่ทั่วประเทศจำนวนถึง 4,685 [5] แต่ผู้เขียนเป็นคนในพื้นที่ภาคเหนือ จึงแสดงเจตนาที่จะเขียนถึงพระราชกรณียกิจ โครงการพระราชดำริที่มีขึ้นในภาคเหนือเพื่อให้ได้รับรู้ทั่วกันว่า เฉพาะในเขตภาคเหนือมีโครงการพระราชดำริอะไรบ้าง และโครงการ เหนือ ๆ คือโครงการอะไร มีรายละเอียดอย่างไร พสกนิกร ราษฎรไทยจะได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อประเทศไทย

การนำเสนอพระราชกรณียกิจที่เป็นโครงการในพระราชดำรินี้ในภาคเหนือ ผู้เขียนจะนำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. ความเป็นมาและโครงการพระราชดำรินี้ภาพรวม
2. โครงการพระราชดำรินี้ในพื้นที่ภาคเหนือ
3. โครงการพระราชดำรินี้เด่น ๆ

1. ความเป็นมาและโครงการพระราชดำรินี้ภาพรวม

Issarangkul Na Ayutaya, Jirayu [6] ได้เขียนเรื่องแนวคิดการพัฒนา และการทรงงานซึ่งพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งปรับปรุงมาจากเอกสารประกอบการปาฐกถาเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเพิ่มความสมดุลใน

การพัฒนา” และเอกสารการอภิปรายทางวิชาการเรื่อง “ประเทศไทย : ก้าวไปข้างหน้าด้วยการพัฒนาที่สมดุล”

ได้กล่าวถึงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงให้คำปรึกษา ทรงสนับสนุนและทรงเตือนว่าความไม่สมดุลของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จะนำมาซึ่งปัญหาที่จะเกิดแก่ประชาชนและประเทศจากการที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทอดพระเนตรสภาพความเป็นจริง จึงเกิดแนวพระราชดำริและได้นำมาแนะนำ และทรงนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมผ่านทางโครงการพัฒนานับพันโครงการเหล่านั้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ทรงคิดค้นขึ้นตลอดรัชสมัยของพระองค์มีมากมายหลายสาขา หลายประเภท ในระยะแรกมีชื่อเรียกต่างกันไปดังนี้

1. โครงการตามพระราชประสงค์

โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาทดลอง ปฏิบัติเป็นการส่วนพระองค์ ทรงศึกษา หรือ กับผู้เชี่ยวชาญในวงงาน ทรงแสวงหาวิธีการทดลองปฏิบัติ ทรงพัฒนาและส่งเสริมแก้ไขดัดแปลงวิธีการเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูแลผลผลิตทั้งในพระราชฐานและนอกพระราชฐาน ซึ่งต้องทรงให้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการทดลองจนกว่าจะเกิดผลดี ต่อมาเมื่อทรงแนพระราชหฤทัยว่าโครงการนั้น ๆ ได้ผลดีเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รัฐบาลเข้ามารับงานต่อภายหลัง

2. โครงการหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือเพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มที่อยู่ด้านล่าง ด้วยเหตุผลที่พื้นที่เหล่านี้เป็นเขตแดนชาวไทยภูเขา จึงทรงมีโอกาพัฒนาชาวเขาชาวดอยให้อยู่ดีกินดี ให้เลิกปลูกฝิ่น เลิกการตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และเลิกการค้าไม้เถื่อน ของเถื่อน อาวุธยุทโธปกรณ์นอกกฎหมาย ทรงพัฒนาช่วยเหลือให้ปลูกพืชหมุนเวียนที่มีคุณค่าสูง ขนส่งง่าย ปลูกข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภคความคุณค่าผลผลิตแล้วให้ได้คุณค่าแทนการปลูกฝิ่น ทั้ง ๆ ที่งานของโครงการนี้กินเวลายาวนานกว่าจะเกิดผลได้ ต้องใช้เวลานานนับสิบปี การดำเนินงานจะยากลำบากสักเพียงใดมิได้ทรงทอดทิ้งการพัฒนาค่อย ๆ ได้ผลดีขึ้น ๆ ชาวเขาชาวดอยจึงมีความจงรัก

ภักดี เรียกพระองค์ว่า “พ่อหลวง” และเรียกสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่า “แม่หลวง” โครงการของทั้งสองพระองค์ จึงเรียกว่า “โครงการหลวง”

3. โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานข้อเสนอแนะและแนวทางพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ ด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งการติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน

4. โครงการตามพระราชดำริ

โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยพระองค์ทรงร่วมงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ใน

ปัจจุบันเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะ

เวลาสั้น และระยะเวลาที่มากกว่า 5 ปี ขณะเดียวกันก็มีลักษณะที่เป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการเพื่อการศึกษาค้นคว้าทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย เป็นต้น

Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB) [5] ได้แบ่งประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
2. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร
3. โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
4. โครงการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ
5. โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข
6. โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร
7. โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา
8. โครงการพัฒนารูปแบบบูรณาการ และโครงการพัฒนา

ด้านอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น

- 8.1 โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ
- 8.2 โครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 1 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ เดือนกันยายน 2559 จำแนกตามภาคและการพัฒนาด้านต่าง ๆ

ประเภทของโครงการ	ภาค					รวม
	เหนือ	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	ไม่ระบุ พื้นที่	
1. โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	1,233	503	841	627	-	3,204
2. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร	46	51	44	28	-	169
3. โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	62	41	37	34	3	177
4. โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ	89	36	122	94	-	341
5. โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข	15	16	9	7	10	57
6. โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร	22	22	20	22	-	86
7. โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/ การศึกษา	199	74	53	63	4	393
8. โครงการพัฒนารูปแบบบูรณาการ/อื่น ๆ	104	62	52	33	7	258
รวม	1,770	805	1,178	908	24	4,685

ที่มา : สำนักงาน กปร. กันยายน 2559

ตารางที่ 2 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำแนกตามประเภท

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่น ๆ	
กำแพงเพชร	30	1	0	0	0	0	3	2	36
เชียงใหม่	118	6	6	4	1	4	42	9	190
เชียงใหม่	444	13	21	34	1	12	59	38	622
ตาก	42	0	8	2	1	1	27	6	87
น่าน	106	4	5	11	8	1	19	11	165
นครสวรรค์	8	1	1	0	0	0	2	2	14
พะเยา	49	3	3	1	0	0	1	5	62
แพร่	46	1	2	0	0	1	0	0	50
เพชรบูรณ์	22	2	2	0	0	1	4	1	32
พิจิตร	2	1	0	0	0	0	0	0	3
พิษณุโลก	23	4	2	2	0	0	7	3	41
แม่ฮ่องสอน	110	3	5	24	0	2	24	9	177
ลำปาง	110	0	2	2	0	0	0	2	116
ลำพูน	64	5	2	0	2	0	0	5	78
สุโขทัย	28	0	0	0	0	0	1	0	29
อุตรดิตถ์	24	0	3	9	2	0	10	10	58
อุทัยธานี	7	2	0	0	0	0	0	1	10
รวม	1,233	46	62	89	15	22	199	104	1,770

ที่มา : สำนักงาน กปร. กันยายน 2559

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 6 ศูนย์ทั่วประเทศ อันเป็นตัวแทนของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละภูมิภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาของราษฎรที่มีความสนใจศึกษา และนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตน เสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ในลักษณะการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จอย่างรวมศูนย์ครบวงจร (One Stop Service) ซึ่งเน้นการเผยแพร่องค์ความรู้ให้ประชาชนนำไปปฏิบัติเองได้ เป็นการวางรากฐานให้สังคมไทยพึ่งพาตนเอง และอยู่อย่างยั่งยืน อันได้แก่

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินิคมชลประทาน อำเภอนมสาร จ.ฉะเชิงเทรา ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2522

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริพิบูลทอง อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2524

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2524

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภูพาน อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ห้วยฮ่องไคร้ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2525

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ห้วยทราย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2526

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการหญ้าแฝก

Issarangkul Na Ayutaya, Jirayu. [6]

พระราชดำริโครงการหญ้าแฝก เป็นตัวอย่างของการใช้ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ราคาไม่แพง เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อ

การชะล้างหน้าดิน (Erosion) มากที่สุดในหลายพื้นที่ของประเทศ เมื่อดินซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกษตรและการพัฒนาต่าง ๆ มีความเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยและการเพาะปลูก ประชาชนสามารถดำรงชีวิตและทำมาหากินได้โดยไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐาน

โครงการหญ้าแฝกเริ่มต้นจากการที่ผู้แทนธนาคารโลก (World Bank) ได้รับพระราชทานพระบรมราชโองการให้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและทูลเกล้าฯ ถวายข้อมูลการวิจัยของ Mr. Richard Grimshaw เกี่ยวกับการใช้หญ้าแฝกที่สามารถแก้ปัญหาหน้าดินหลายได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้ทดลองปลูกหญ้าแฝกในประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2534 โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศึกษาทดลองที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนพื้นที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสมของภูมิภาค จึงพบว่าหญ้าแฝกมีระบบรากที่แผ่กระจายดั่งกำแพง และสามารถยึดรากได้ลึกถึง 1 เมตรในระยะเวลา 1 เดือน และลึกถึง 3 เมตรในระยะเวลา 8 เดือน แนวหญ้าแฝกช่วยชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลผ่านหน้าดิน ช่วยลดการสูญเสียน้ำได้ถึงร้อยละ 25-70 เป็นการเก็บความชุ่มชื้นของดินไว้ ช่วยป้องกันการถูกกัดเซาะพังทลายของหน้าดิน

นอกจากนี้ หญ้าแฝกยังช่วยดูดซับโลหะหนักในดินและสารเคมีที่เป็นพิษไม่ให้ปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ ใช้เป็นกำแพงสีเขียวกันไฟป่าลูกกลาม เพราะแม้ในฤดูแล้งหญ้าแฝกก็ยังเขียวชอุ่ม นอกจากนี้ยังสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นได้ใกล้ชิด โดยที่ไม่มีการแข่งขันหรือรบกวนจากหญ้าแฝก

“...แต่ละคนที่ได้ศึกษา ทราบว่าชื่อหญ้าแฝกนี้ไม่ใช่พืช เป็นหญ้าที่มหัศจรรย์ เป็นหญ้าที่ช่วยประเทศชาติ และท่านที่ได้ทำมาเป็นเวลาแรมปี เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หญ้าแฝกเป็นสิ่งที่ช่วยประเทศชาติให้รอดพ้นอันตรายหลายอย่าง...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล

อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากพระราชดำริเรื่องหญ้าแฝกที่ได้ัญเชิญมานี้แสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนับสุนและพระราชทานกำลังใจให้แก่ผู้ที่ดำเนินงาน ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ร่วมกันรณรงค์ปลูกหญ้าแฝกตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น บริเวณเชิงลาดดินตัดเหนือคันทาง เชิงลาดดินถมคันทางที่สูงและพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่จะเกิดการชะล้างพังทลายของดิน เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและการอนุรักษ์ดิน ทำให้ประชาชนสามารถทำมาหากินได้

จากตัวเลขการปลูกหญ้าแฝกตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ถึงเดือนมกราคม 2552 กรมพัฒนาที่ดินได้ขยายการปลูกหญ้าแฝกไปแล้วจำนวน 4,293,276,205 ต้น ครอบคลุมพื้นที่ 9,896,292 ไร่ทั่วประเทศจากกล่าวได้ว่า สิ่งนี้ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสำราญพระราชหฤทัยที่ได้มีความเพียรส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกจากจุดเริ่มต้นที่ไม่มีอะไรเลย จวบจนปัจจุบันที่มีอยู่กว่า 4 พันล้านต้น เพราะหญ้าแฝกเป็นพืชที่ช่วยแก้ปัญหาวิกฤตและเยียวยาทุกข์ภัยให้แก่พสกนิกรที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการพังทลายของดิน เพื่อให้ดินเป็นทรัพยากรสำคัญในการดำรงชีวิตให้ประชาชนมีความมั่นคง ไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปทำมาหากินที่อื่น

โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้น

โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้น เป็นตัวอย่างของการแก้ปัญหาทุกข์ภัยจากความแห้งแล้งและเพื่อรักษาสภาพป่าต้นน้ำภาคเหนือให้เป็นทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนชาวไทย และเพื่อให้เป็นพื้นฐานที่ดี ในการแก้ปัญหาความยากจน ชาวบ้านบริเวณต้นน้ำสามารถเก็บของจากในป่าเพื่อการครองชีพได้ตามอัตภาพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริให้สร้างฝายอนุรักษ์ต้นน้ำใน พ.ศ. 2521 เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้แก่ป่าและต้นน้ำลำธาร รวมไปถึงเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดไฟป่า จากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริศึกษาทดลองเกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาพื้นที่ป่าไม้

การสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือ Check dam เป็นระบบการชลประทานแบบง่าย ๆ จากภูมิปัญญาของชาวไทยภูเขา ในลักษณะของฝายกั้นน้ำเล็ก ๆ ตามร่องน้ำธรรมชาติ เพื่อ

ชะลอการไหลของน้ำให้ช้าลง รวมทั้งสามารถชักน้ำจากฝายส่งผ่านตามท่อไม้ไผ่กระจายความชุ่มชื้นออกไปสองข้างลำห้วยลำธาร ช่วยสร้างความชุ่มชื้นให้กับแผ่นดินและชั้นบรรยากาศในบริเวณโดยรอบ ทำให้ป่ามีสภาพดีขึ้นเป็นลำดับ รวมทั้งเป็นการเก็บกักตะกอนที่ไหลลงมากับน้ำ ยึดอายุแหล่งน้ำตอนล่างมีให้ต้นเขิน และสามารถใช้เป็นแนวทางป้องกันไฟป่าได้ด้วย รูปแบบฝายอนุรักษ์ต้นน้ำที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริให้จัดทำคือ ฝายแบบท้องถิ่นเบื้องต้นที่สามารถสร้างได้ง่าย ๆ ด้วยวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น ฝายแบบเรียงด้วยหินก้อนข้างถาวร เป็นฝายที่ก่อสร้างด้วยการเรียงหินเป็นผนังกั้นน้ำ โดยก่อสร้างบริเวณตอนกลางและตอนล่างของลำห้วยฝายแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก เป็นการก่อสร้างแบบถาวรส่วนมากก่อสร้างในบริเวณตอนปลายของลำห้วย ทำให้สามารถดักตะกอนและเก็บกักน้ำในฤดูแล้งได้ดี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริดำเนินการสร้างฝายจำนวน 396 แห่ง และฝายต้นน้ำอีกกว่า 10,000 แห่ง ทำให้มีน้ำใช้เพียงพอเพื่อการพัฒนาและพบว่าความชุ่มชื้นจากการสร้างฝายทำให้สภาพป่าฟื้นตัวดีขึ้น จาก พ.ศ. 2527 ที่มีพรรณไม้ในป่าเต็งรังจำนวน 35 ชนิด มีความหนาแน่นของต้นไม้ 117 ต้นต่อไร่ พรรณไม้ป่าเบญจพรรณจำนวน 46 ชนิด ความหนาแน่นของต้นไม้ 183 ต้นต่อไร่ จนใน พ.ศ. 2540 พบว่า มีแนวโน้มการผสมผสานกันระหว่างป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณมากขึ้นจำนวน 81 ชนิด ความหนาแน่นของต้นไม้ 248 ต้นต่อไร่ จนถึง พ.ศ. 2549 มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้สนองแนวพระราชดำริก่อสร้างฝายต้นน้ำขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้เป็นจำนวนมาก โดยได้มีการรณรงค์สร้างฝายอนุรักษ์ต้นน้ำต้นน้ำแบบผสมผสานประมาณ 110,000 แห่งแบบค่อนข้างถาวรประมาณ 5,000 แห่ง และแบบถาวรประมาณ 2,000 แห่ง รวมทั้งสิ้นประมาณ 120,000 แห่ง สามารถฟื้นฟูที่ต้นน้ำลำธารที่เสื่อมโทรม 25 ลุ่มน้ำหลักของประเทศ ทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดการทรัพยากรจากต้นน้ำ จุดกำเนิด ป่าไม้สามารถฟื้นคืนกลับมาผลิตน้ำหล่อเลี้ยงประเทศได้ดังเดิม สิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่งคือ ฝายกว่าแสนแห่งนี้เกิดจากจิตอาสาหรือตามนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibility) ของคนในภาคธุรกิจหรือภาคเมืองที่ร่วมมือร่วมใจกับชาวบ้านช่วยกันสร้าง ทำให้เกิด

ผลพลอยได้ คือการลดช่องว่างระหว่างความรู้สึกของคนเมืองกับชนบท ทำให้ผู้ที่อาศัยช่วยเหลือเกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวชนบท และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวเมืองกับชาวชนบทให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น อันเป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมอย่างยิ่ง

โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้นหรือฝายต้นน้ำลำธาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาที่ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (Appropriate technology) ซึ่งมีราคาไม่แพงใช้วัสดุในท้องถิ่น และที่สำคัญคือ ได้ผลลัพธ์ซึ่งสามารถสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น คือความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์แก่สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ รวมถึงยังประโยชน์ให้แก่เกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำ

แม้จุดเริ่มต้นของโครงการฝายชะลอความชุ่มชื้นจะเกิดขึ้นในภาคเหนือ แต่ท้ายที่สุดแนวทางของโครงการนี้สามารถปรับใช้กับหลายภูมิภาคที่มีภูมิสังคมที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ประชาชนสามารถก้าวพ้นจากความยากจน โดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตต่อไป

โครงการหลวง

โครงการหลวงเป็นตัวอย่างของการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งมีทั้งปัญหาความมั่นคงชายแดน ปัญหายาเสพติด ปัญหาความแร้นแค้นของชาวไทยภูเขาที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร ปัญหาการเผาป่าไร่เลื่อนลอย ทำให้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายลงไปเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยพระบารมีและพระวิริยะอุตสาหะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสามารถสลายความยุ่งยากซับซ้อนทั้งปวง จนเกิดเป็นความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วน ซึ่งได้ร่วมกันผลักดันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จนเป็นผลสำเร็จดังที่ปรากฏในปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริและพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้จัดตั้ง “โครงการหลวง” ขึ้นใน พ.ศ. 2512 เพื่อพัฒนาเกษตรบนพื้นที่สูง โดยมีพระราชประสงค์จะช่วยเหลือชาวไทยภูเขาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดการสร้างอาชีพ ลดการปลูกฝิ่น และการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งส่งผลต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ต่อมาเมื่อพระราชดำริให้จัดตั้งเป็น “มูลนิธิโครงการหลวง” ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นองค์กรนิติบุคคล มีกฎหมายรองรับ มีระบบการบริหารจัดการ และมีความมั่นคงยั่งยืน ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวงนี้จะไม่สามารถสำเร็จได้เลย หากขาดซึ่ง

พระวิริยะพากเพียรของหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ผู้ซึ่งอุทิศพระองค์ทำงานหนักอยู่ท่ามกลางป่าเขาอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาหลายสิบปี

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการหลวง มีสถานีวิจัย 4 แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงกระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา และลำพูน จำนวน 38 ศูนย์ ทำงานวิจัยพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปลูกขยายผลด้วยตนเองได้ รวมถึงงานฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพืชผัก ผลไม้ และ ไม้ดอกที่ส่งเสริมรวมกันมากกว่า 350 ชนิด มีเกษตรกรที่เป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ 13 เผ่า และคนเมืองเข้าร่วมโครงการประมาณ 30,000 ครอบครัว จำนวนกว่า 150,000 คน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 150,000 ไร่ มีระบบการตลาดอย่างครบวงจรที่สามารถทำรายได้กลับคืนสู่เกษตรกรได้ปีละกว่า 450 ล้านบาท ทำให้มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรในโครงการหลวงสูงถึง 70,000 บาทต่อปี มากกว่ารายได้จากฝิ่นหลายสิบเท่า

โครงการพระราชดำริซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ซึ่งผู้เขียนจะยกตัวอย่างมาเพียง 3 โครงการ ดังจะได้กล่าวต่อไป

1. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ [7]

เนื่องจากการเสด็จทรงงานในภาคเหนือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณได้ทอดพระเนตรเห็นสภาพป่าต้นน้ำลำธารตามยอดเขาถูกทำลายแผ้วถางเปิดพื้นที่เพื่อการปลูกฝิ่นและการทำไร่เลื่อนลอยมากขึ้นทุกปี โดยการกระทำอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ว่าพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารมีความสำคัญเป็นแหล่งบ่อเกิดแม่น้ำที่สำคัญ ถ้าไม่หาทางหยุดยั้งการทำลายป่าแล้วผลเสียที่จะตามมาในอนาคตจะมีมากมายเกินคาด

พระองค์ได้มีพระราชดำริว่า พื้นที่โครงการ (อ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้) มีลักษณะค่อนข้างแห้งแล้งควรทำการสำรวจลำห้วยต่าง ๆ ที่สามารถกั้นฝายเพื่อนำน้ำมาสนับสนุนอ่างเก็บน้ำ ตลอดจนส่งน้ำไปใช้ในแปลงเพาะปลูกและทุ่งเลี้ยงปศุสัตว์ โดยสร้างบ่อพักน้ำไว้เป็นระยะๆ สำหรับสำรองน้ำไว้จ่ายออกไปรอบบ่อพักน้ำ และเป็นการใช้น้ำอย่างประหยัดอีกด้วย สำหรับพื้นที่ที่ไม่สามารถจะใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก ก็อาจปรับปรุงเป็นทุ่ง

หญ้าเลี้ยงปศุสัตว์ ในการเสด็จทรงงานครั้งนั้นแสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทอดพระเนตรและศึกษาสภาพ พื้นที่บริเวณโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งจะเป็นพื้นที่ตั้ง ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ มาเป็นการล่วงหน้าใน เบื้องต้นแล้ว

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ตั้งอยู่ในท้องที่ ตำบลปาลาเมียง ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชประสงค์ที่จะให้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ เป็นศูนย์กลางในการศึกษา ทดลอง วิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ภาคเหนือ และเผยแพร่แก่ราษฎรให้สามารถนำไปใช้ ปฏิบัติได้ด้วยตนเองต่อไป โดยมีแนวทางในการพัฒนา โครงการ

การศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธาร

ทรงให้จัดสร้างแหล่งน้ำขึ้นในพื้นที่ในรูปแหล่งน้ำขนาดต่าง ๆ และจัดสร้างระบบกักเก็บน้ำในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อชะลอการไหล ของน้ำ

ทรงให้ส่งเสริมราษฎรในหมู่บ้านที่อยู่บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ ห้วยฮ่องไคร้ ที่รพ. จัดสร้างไว้ให้เข้ามาอยู่ในแผนงานโครงการ โดยให้กรมประมงวางแผนจัดการระบบการจับสัตว์น้ำให้ เรียบร้อย

ทรงให้พัฒนาพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในด้าน Agro-Industry มาก น่าจะได้มีการศึกษาอยู่ด้วยบ้าง เช่น หอม กระเทียม หนุ่ย หวาน รวมทั้งสมุนไพรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย และไม้หอม ใช้พื้นที่บางส่วนจัดสร้างเป็นแปลงสาธิตการใช้พื้นที่ทำอย่าง เพื่อการเพาะปลูกด้วย

เมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสาน งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แล้ว ได้มีการแต่งตั้ง สำนักงานคณะกรรมการชุดต่าง ๆ คือ คณะกรรมการบริหาร โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธ์ อุบลมนตรี เป็นประธาน กรรมการ เลขาธิการ สำนักงาน กปร. เป็นรองประธานกรรมการ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ

มีการปลูกไม้ 3 อย่างคือ

1. ไม้ใช้สอยและเศรษฐกิจ เช่น ไม้สัก ไม้แดง ไม้ก่อ ไม้ จำปาปา
2. ไม้พิน เชื้อเพลิงในครัวเรือนและชุมชน
3. ไม้กินได้ หมายถึง ไม้ที่ปลูกแล้วสามารถนำเอาใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ มาเป็นอาหารได้ รวมทั้งพืชสมุนไพร ไม้ดอกไม้ประดับ

การดำเนินโครงการดังกล่าวทำให้เกิดประโยชน์ 4 ประการ คือ 1) ชุมชนได้ไม้ใช้สอยอย่างไม่คลาดแคลน 2) ชุมชนมีไม้เชื้อ พเพลิงใช้ประโยชน์ในครัวเรือน 3) ชุมชนมีอาหารบริโภคในครัว เรือน และ 4) เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นแหล่ง ต้นน้ำลำธารที่อุดมสมบูรณ์

จากการดำเนินการพัฒนาป่าต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ชัดเจน กล่าวคือ

ชนิดป่าดั้งเดิมที่เป็นป่าเต็งรังได้กลายสภาพไปสู่ป่า เบญจพรรณ สภาพป่าที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ เป็นการแสดงให้เห็น ถึงการพัฒนาของป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเชิงกายภาพดีขึ้น ชนิดพรรณไม้ในพื้นที่โครงการจากเดิมที่มีอยู่จำนวน 35 ชนิดพรรณ ได้มีชนิดพรรณไม่มากขึ้น

ความหนาแน่นของต้นไม้จากเดิมที่มีอยู่ไม่มากกว่า 680 ต้น ต่อไร่ เพิ่มขึ้นเป็น 680 ต้นต่อไร่

โครงสร้างเรือนยอดไม้ มีการพัฒนาการทางด้านเจริญ เติบโต และการทดแทนของพรรณไม้ในระบบ

ความหลากหลายทางพรรณพืช มีกล้วยไม้ธรรมชาติคืนถิ่น และขยายพันธุ์กระจายอยู่ทั่วผืนป่า

ความหลากหลายทางสัตว์ป่า ปรากฏว่ามีสัตว์ป่าหลายชนิด กลับคืนถิ่นเข้ามาอยู่อาศัย

ปริมาณการสูญเสียหน้าดินอันเกิดจากการชะล้างหน้าดินลด ลงเนื่องจากผิวหน้าดินมีสิ่งปกคลุมด้วยพืชไม้ป่าแน่นหนา และ ดินมีการพัฒนาคุณภาพสูงขึ้น

รูปแบบการพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ เป็นรูปแบบแห่งผลสำเร็จที่ทำหน้าที่เป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ที่เป็นแบบอย่าง นำไปประยุกต์ใช้ให้ เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มีประชาชนผู้สนใจ นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา เข้ามา เยี่ยมชม และศึกษาเรียนรู้เป็นจำนวนมาก ไม่เพียงแต่คนไทย

เท่านั้น ยังมีชาวต่างชาติให้ความสนใจมาศึกษาดูงานกันอยู่เนือง ๆ รวมทั้งได้มีการขยายผลไปสู่การปฏิบัติหมายถึงประชาชนมาเรียนรู้แล้วนำกลับไปพัฒนาหมู่บ้านหรือพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จระดับบุคคลและระดับชุมชนในหลายกรณี

ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่อมไคร้ นอกจากจะเป็นแหล่งเรียนรู้แล้วยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง [8]

สืบเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่หมู่บ้านผักไผ่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และได้เสด็จผ่านบริเวณดอยอ่างขาง ทรงทอดพระเนตรเห็นว่าชาวเขาส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่บริเวณนี้ทำการปลูกฝิ่นแต่ยังยากจน ทั้งยังทำลายทรัพยากรป่าไม้ต้นน้ำลำธารที่เป็นแหล่งสำคัญต่อระบบนิเวศน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนอื่นของประเทศได้

จึงทรงมีพระราชดำริว่าพื้นที่นี้มีภูมิอากาศหนาวเย็น มีการปลูกฝิ่นมาก ไม่มีป่าไม้อยู่เลยและสภาพพื้นที่ไม่ลาดชันนัก ประกอบกับพระองค์ทรงทราบว่าชาวเขาได้เงินจากฝิ่นเท่ากับที่ได้จากการปลูกท้อพื้นเมือง และทรงทราบว่าที่สถานีทดลองไม้ผลเมืองหนาวของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ทดลองวิธีติดตาต่อกิ่งกับท้อฝรั่ง จึงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน 1,500 บาท เพื่อซื้อที่ดินและไร่จากชาวเขาในบริเวณดอยอ่างขางส่วนหนึ่ง จากนั้นจึงโปรดเกล้าฯ ตั้งโครงการหลวงขึ้นเป็นโครงการส่วนพระองค์ เมื่อ พ.ศ. 2512 โดยทรงแต่งตั้งให้ หม่อมเจ้า ภิกษเดช รัชนี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการในตำแหน่งประธานมูลนิธิโครงการหลวง ใช้เป็นสถานีวิจัยและทดลองปลูกพืชเมืองหนาวชนิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นไม้ผล ผัก ไม้ดอก เมืองหนาว เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรชาวเขาในการนำพืชเหล่านี้มาเพาะปลูกเป็นอาชีพ ซึ่งต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานนามว่า "สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง"

สถานีเกษตรหลวงอ่างขางตั้งอยู่ในเขตหมู่บ้านคุ้ม หมู่ที่ 5 ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,400 เมตร มีพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรในนาวิจัยประมาณ 1,989 ไร่ มีหมู่บ้านชาวเขาที่ทางสถานี ฯ ให้การส่งเสริม

และพัฒนาอาชีพ รวม 9 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหลวง บ้านคุ้ม บ้านนอแล บ้านปางม้า บ้านป่าคา บ้านขอบด้ง บ้านผาแดง บ้านลิ้นชัย และบ้านถ้ำออบ ซึ่งประกอบไปด้วยประชากร จำนวน 4 เผ่า อันได้แก่ ไทยใหญ่ มูเซอดำ ปะหล่อง และ จีนยูนนาน

การดำเนินงานของสถานีเกษตรหลวงอ่างขางเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีจึงมีงานหลายด้าน ดังนี้ [9]

1. งานศึกษาวิจัย

สถานีเกษตรหลวงอ่างขางตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศเย็นตลอดปี ดังนั้นจึงเป็นสถานีหลักในการศึกษาวิจัยไม้ผลเขตหนาวของโครงการหลวงนับเป็นสถานีวิจัยไม้ผลเมืองหนาวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยที่ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและขยายพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ ได้แก่ พันธุ์ไม้ผลเขตหนาวชนิดต่าง ๆ เช่น พืช, สาลี่, พลัม, พลัม, บ๊วย, กีวี่ฟรุ๊ต และสตรอเบอรี่

พันธุ์ไม้โตเร็วชนิดต่าง ๆ และไม้ต่าง ๆ ไม้โตเร็ว กระถินดอย, เมเปิ้ลหอม, จันทน์ทอง ฯ, เพาโลเนีย และไม้หวานอ่างขาง, ไม้หยก ไม้ตัดดอก บางชนิด เช่น กุหลาบ, ฟรีเซีย, โปรเทีย ไม้หัวและไม้ดอกกระถาง

พันธุ์พืชสมุนไพร พืชผักเมืองหนาวชนิดต่าง ๆ และผักใหม่ชนิดต่าง ๆ พืชชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ข้าวสาลี, ลิ้นิน เป็นต้น

2. งานเผยแพร่และฝึกอบรม

เนื่องจากสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เป็นแหล่งทางวิชาการปลูกพืชบนที่สูงที่สำคัญของประเทศในแต่ละปีใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของมูลนิธิฯ จำนวนมากประกอบกับมีผู้สนใจจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ เข้าเยี่ยมชมและดูงานเป็นอันมาก มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้จัดสร้างอาคารฝึกอบรมการเกษตรที่สูง ที่สถานีเกษตรหลวง อ่างขาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมและเผยแพร่งานของโครงการหลวง

3. งานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร

เป็นการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรชาวเขาบริเวณรอบ ๆ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ รวม 4 เผ่า ได้แก่ ปะหล่อง มูเซอ ไทยใหญ่ และจีนฮ่อ โดยมีส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมดำเนินงานในรูปคณะทำงานศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอ่างขาง

กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ การวางแผนการใช้ที่ดิน การส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้ตัดดอก พืชผัก ชาจีน การผลิตโหลสตรอเบอรี่ การฟื้นฟูระบบนิเวศ ในพื้นที่ต้นน้ำโดย

การฟื้นฟูฟูฟูโดยธรรมชาติและและการปลูกป่าชาวบ้าน งานส่งเสริมที่นำไปสู่เกษตรกร ได้แก่

การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกชาพันธุ์ No.12 (ชาเขียวและชาอูหลง), หยวนจืออูหลง, พันธุ์ลูกผสม (ชาเขียวและอูหลง) งานส่งเสริมผัก มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกผักที่แปลง 2000 ,บ้านนอแล และ บ้านขอบด้งหลากหลายชนิดด้วยกัน เช่น ผักกาดทางหงส์, ค่ะน้ำใบหยิก, กะหล่ำปลีหัวใจ ค่ะน้ำฮ่องกง, ถั่วหวาน ฯลฯ ไม้ดอกหลายชนิดด้วยกัน เช่น กุหลาบตัดดอก (บ้านนอแล), เบญจมาศ (บ้านขอบด้ง), ยูคาลิปตัส (บ้านนอแล), ไม้กระถางสาธิต (บ้านขอบด้ง) แนะนำเกษตรกรบ้านขอบด้งในการเก็บผลผลิตสตรอเบอร์รี่ที่ถูกต้องเพื่อจำหน่าย ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวเขาปลูก บัวย, พืช, สาลี่, พลับ, และแนะนำวิธีการเปลี่ยนพันธุ์ ตอกิ่ง การให้ปุ๋ย และการดูแลรักษา ส่งเสริมให้ปลูกกาแฟพันธุ์อาราบิก้า ดูแลถึงวิธีการให้ปุ๋ย การใช้สาร เพื่อป้องกันโรคและแมลง ส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกลิ้น และ ปลูกข้าวบาร์เลย์ (เพื่อทำดอกไม้แห้ง) งานป่าชาวบ้าน ส่งเสริมชาวเขาเผ่าปะหล่องที่เข้าร่วมโครงการป่าชาวบ้านปลูกป่าพวกพรรณไม้โตเร็วของประเทศได้หวนและมีการตัดแต่งกิ่งไม้ที่โตแล้วนำไปใช้งาน (ทำฟืน)

นอกจากสถานี่เกษตรกรหลวงอ่างขางจะเป็นแหล่งวิจัยเรียนรู้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปแล้ว ยังมีงานพัฒนาและส่งเสริมอาชีพแก่เกษตรกร ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทั้ง 4 เผ่าตามที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นมาและทำให้สถานี่เกษตรกรหลวงอ่างขางเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ อันนำมาซึ่งการประกอบอาชีพบริการการท่องเที่ยวที่พัก ร้านอาหาร และการค้าขาย ทำรายได้ให้แก่คนในพื้นที่และท้องถิ่นใกล้เคียงอย่างมาก อันเป็นลักษณะของกิจกรรมต่อเนื่องที่มีทั้ง Forward linkage คือต่อเนื่องไปข้างหน้า เช่น การท่องเที่ยว บริการด้านที่พัก การนำเที่ยว และกิจกรรมที่เป็น Backward linkage เช่นการอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่ชาวเขา ด้านการเกษตร การเพาะปลูก การสร้างเรือนเพาะชำ ธุกิจ การหาวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ การก่อสร้าง วัสดุก่อสร้าง การสร้างถนนหนทาง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ประกอบการเหล่านี้มีรายได้เพิ่มพูนอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

3. ดอยคำ [6]

จากการเสด็จประพาสทางภาคเหนือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปีพุทธศักราช 2512 พระองค์ทอดพระเนตรความทุกข์ยากลำบากของราษฎร และปัญหาการปลูกฝิ่น อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ และเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ จึงพระราชทานแนวพระราชดำริให้จัดตั้ง “โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา” ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการปลูกฝิ่นและการทำไร่เลื่อนลอย โดยโครงการฯ มีวัตถุประสงค์ให้ส่งเสริมให้ปลูกพืชผักผลไม้เมืองหนาวหลากหลายชนิดทดแทน ได้แก่ ท้อ ลิ้นจี่ แอปเปิ้ล มั่นฝรั่ง ถั่วแดงหลวง ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศเป็นต้น

เนื่องจาก พื้นที่เพาะปลูกที่ได้รับการส่งเสริม อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองและแหล่งรับซื้อจึงเกิดปัญหาการถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา ประกอบกับในบางช่วงฤดูจะมีผลผลิตที่ล้นตลาด หรือบางครั้งอาจไม่ได้ขนาดที่เหมาะสมสำหรับการจำหน่ายสด

ดังนั้น ในปีพุทธศักราช 2515 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง “สหกรณ์ชาวเขา” และ “โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป” แห่งแรกขึ้น เพื่อช่วยในการพยุหะราคาผลผลิต และป้องกันการเอาเปรียบจากโรงงานอื่นโดยมีศาสตราจารย์อมร ภูมิรัตน ในนามสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ดำเนินการอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ซึ่งทรงเป็นประธานโครงการฯ ในขณะนั้น

ในเวลาต่อมา โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ถือกำเนิดขึ้นอีก 2 แห่ง รวมเป็น 3 แห่ง คือ

โรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง)

ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านบ้านยาง ตำบลแม่มอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง) จัดเป็นโรงงานหลวงแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำเอาผลผลิตจำหน่ายได้ในราคายุติธรรม มีเงินสดหมุนเวียน และผลผลิตเข้าสู่ตลาดโดยไม่มีการสูญเสียหรือสูญเสียจำนวนน้อย เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีรายได้และความมั่นคงอยู่ที่ดีขึ้น

โรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 2 (แม่จัน)

ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านป่าห้า ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ก่อตั้งขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 2517 มีศาสตราจารย์อมร ภูมิรัตน์ ในนามของสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นผู้อำนวยการอยู่ภายใต้การควบคุมของหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เช่นเดียวกันกับที่โรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 1 (ฝาง)

ปัจจุบันโรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 2 (แม่จัน) เป็นโรงงานหลักที่เป็นกำลังสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์

โรงงานอาหารสำเร็จรูปที่ 3 (เต่างอย)

โรงงานแห่งนี้ตั้งอยู่ที่ อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร ถือกำเนิดขึ้นระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทับอยู่ที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศ จังหวัดสกลนคร และเสด็จไปยังหมู่บ้านนางอย-โพนปลาโหล กิ่งอำเภอเต่างอย เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523

งานของโครงการหลวงอาหารสำเร็จรูปได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง ตามหลักการดำเนินการของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 1 และ 2 โดยผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศภายใต้เครื่องหมายการค้า “ตราดอยคำ” ซึ่งได้รับประทานจากหม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี เมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยในช่วงแรก ใช้เครื่องหมายการค้าร่วมกับมูลนิธิโครงการหลวง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชบายให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เข้ารับช่วงดำเนินกิจการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปจากมูลนิธิโครงการหลวง จัดตั้งเป็นนิติบุคคลในชื่อ “บริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด” เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2537 และพัฒนาการจัดจำหน่ายให้มีการขยายตลาดเพิ่มมากขึ้น และได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นเครื่องหมายการค้าใหม่ให้ทันสมัยในปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา

ตราสัญลักษณ์ “ดอยคำ” ประกอบด้วยส่วนหนึ่งของตราสัญลักษณ์พระราชทานเดิมที่ตำแหน่งสูงสุดกำหนดให้เป็นสีทองเพื่อแสดงถึงการสืบสานแนวพระราชปณิธานขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่อยู่ และได้ลงมาก็คือตัวอักษร “ดอยคำ” ซึ่งเป็นตัวอักษรประดิษฐ์ในลักษณะที่อ่อนช้อยงดงาม มีลีลาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะโดดเด่นอยู่บนพื้นฉากหลัง สีเขียวรูปขนมเปียกปูน ในภาพรวมแสดงถึงบุคลิกความเป็นไทย ดังนี้

ภาพที่ 2

ที่มา: <http://www.doikham.co.th/about.php?id=1>

การจัดตั้งบริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด นอกจากจะเป็นการส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนการปลูกฝิ่นของชาวเขาแล้ว ยังทำให้เป็นการสร้างงานในพื้นที่ที่จัดตั้งบริษัท ทำให้ชาวเขาและประชาชนมีงานทำ มีรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัจจุบันเราจะเห็นผลิตภัณฑ์ตราดอยคำมีจำหน่ายในหลาย ๆ พื้นที่โดยเฉพาะร้านค้าที่ทำอากาศยาน เกือบทุกจังหวัด ทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

บทสรุป

สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจเพียงส่วนหนึ่งของพระองค์ท่าน ก็มากมาย มากกว่าประชาชนคนธรรมดาจะทำได้ พระองค์ทรงสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประชาชนชาวไทย พระองค์เป็นพ่อของแผ่นดินที่ทำเพื่อลูก ๆ ชาวไทยทุกคน เป็นผู้ให้โดยแท้ พระองค์ไม่เคยละทิ้งประชาชนถึงแม้ว่าจะเสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่พระองค์จะอยู่ในใจของพสกนิกรชาวไทยตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Weawwutthanan, Watchara. (2016). "His Majesty King", **Weekend Matichon**. 21 October 2016, No. 36 (1888) page. 85
- [2] Phinyosinwat, Jumpol. (2016). **Siamrath Weekly Review**. 64 (6) : 21-27 October 2016, page 30
- [3] Phongphaiboon, Noawarat. (2016). **Pass Away King**. [Online] <http://highlight.kapook.com/view/143451> [9 November 2016]
- [4] Jit-issara, Thaenkun. (2016). **Siamrath Weekly Review**. 64 (6) : 21-27 October 2016, page. 39
- [5] Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB). (Not appearing year of publication). **Summary of Royal Projects in the North Thailand**. Duplicating Papers
- [6] Doi Kham Food Products Co., Ltd.. (2016). [Online] <http://www.doikham.co.th/about.php?id=1> [3 November 2016]
- [6] Issarangkul Na Ayutaya, Jirayu. (Not appearing year of publication). **Development Concept and Developmental Work of His Majesty the King**.
- [7] Thanuthammachareon, Kanit. (Not appearing year of publication). **Huai Hong Khrai Development Study Center, Due to His Royal Initiatives : Model of Success in Watershed Management for Sustainable Development**. Duplicating Papers
- [8] Angkhang Royal Agricultural Station. (2016). [Online] <http://www.angkhangstation.com/index.php?group=Aboutus&page=History> [3 November 2016]
- [9] Angkhang Royal Agricultural Station. (2016). [Online] <http://www.angkhangstation.com/index.php?group=Aboutus&page=Operating> [3 November 2016]

